

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян“ № 1-а, 1000 София, тел. 986-28-61, 987-55-13,
факс 987-65-14, e-mail: arch@vas.bg

Изх. 47
Дата 19.01.2018 г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

ОТ ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ
СЪВЕТ

ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО
№ 9/2017 г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Конституционното дело е образувано по искане на Главния прокурор на Република България, за да се произнесе Конституционният съд на основание чл. 150, ал. 1 във връзка с чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията на Република България за задължително тълкуване на разпоредбата на чл. 129, ал. 6 от Конституцията, като отговори на следния въпрос:

Какъв е обхватът на израза „с право на повторно назначаване“ и дали точното му съдържание включва възможност за назначаване до два мандата (включително) за целия професионален стаж на магистрата и независимо дали в един и същ, или в различни органи на съдебната власт?

С определение от 12.12.2017 г. Конституционният съд е конституирал като заинтересована страна Висшия адвокатски съвет, въз основа на което предлагаме становище по искането на Главния прокурор на Република България за тълкуване на разпоредбата на чл. 129, ал. 6 от Конституцията.

В искането си до Конституционния съд Главният прокурор на Република България излага две разбирания по отношение на тълкуването на текста на чл. 129, ал. 6 от Конституцията. Като според едното, **не е предвидено ограничаване** на назначаването на един и същ магистрат като административен ръководител в друг орган на съдебната власт. Според другото разбиране, е **допустимо да има само два последователни мандата за целия професионален стаж на магистрата** - назначаване на ръководна длъжност за пет години с право на повторно назначаване, независимо дали в един или повече органа на съдебната власт.

Висшият адвокатски съвет би искал да подчертае, че уредбата на мандатността на основните държавни органи е от изключителна важност за съвременната правова държава. При тълкуването на текста на чл. 129, ал. 6 от Конституцията следва да се има предвид, че въпросът за мандата на основните държавни органи е бил вече предмет на тълкуване от Конституционния съд на Република България. В Решение № 13 от 2010 г. конституционната ни юрисдикция посочва, че «от конституционната уредба на държавните органи се вижда, че е **установена мандатност** на органи на законодателната, изпълнителната и съдебната власт и **уредването** на мандатите е съобразно **съвременните демократични принципи на изграждане и осъществяване на държавната власт**. Изключена е **безсрочността при упражняване на власт и това е завоевание на демократичната държава**».

Конституцията на Република България от 1991 г. като акт с висша юридическа сила прокламира и гарантира принципа за разделение на властите. В Решение № 13 от 2010 г. Конституционният съд на Република България подчертава, че «самото разделение на властите **изисква различен режим на мандата на държавните органи**. Точно различието в режима на мандатите **предполага и различни класификационни критерии и уточняваща терминология, защото същността е едно единствено – предоставени, по установен ред от Конституцията или основан на нея закон, правомощия за определен срок**. Различни са учредителите на мандата, т.е. държавният орган предоставящ определена власт и

установяващ параметрите на мандата – съдържателни и времеви. Мандатът може да възникне от избор или от назначение».

При създаването на четвъртия Основен закон на Република България конституционният законодател предвиди обособяването на единна съдебна власт с три подсистеми- съд, прокуратура и следствени органи. В глава Шеста от Основния ни закон са прогласени задачите на съдебната власт, конституционните принципи и начала, на които тя се основава при осъществяването на правомощията си и съответните гаранции за това. В тази глава е уреден и въпросът за мандата на органите на съдебната власт. Българският Конституционен съд в Решение № 13 от 2010 г. изрично е споменал, че *«при тълкуване на разпоредбите на Конституцията относно мандата трябва да се извлече съдържанието им като се съобразяват всички принципи, отразяващи правовия характер на държавата. Това се отнася и до случаите, когато се осъществяват специфични функции».* Основната задача на съдебната власт съгласно чл. 117, ал. 1 от Конституцията е, че тя *«защитава правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата».* С оглед на това конституционният законодател създава **специфични изисквания и ред** за лицата, които осъществяват съдебната власт. Така например чл. 129, ал. 1 от Конституцията предвижда **особен ред**, при който съдиите, прокурорите и следователите се **назначават, повишават, понижават, преместват и освобождават** от длъжност от съдийската, съответно прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет». **Специфичен** е и редът за избора на председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд и главният прокурор. Съгласно чл. 129, ал. 2 от Конституцията председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд и главният прокурор *«се назначават и освобождават от президента на републиката по предложение на пленума на Висшия съдебен съвет за срок от седем години без право на повторно избиране».* В този текст конституционният законодател **изрично** е записал, че за висшите органи на съдебната власт- председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд и главния прокурор **не е допустим повторен избор.**

Конституционноправните норми са с висока степен на правна абстракция, т.е. те са най-общи правни норми, които установяват основни правни положения. С оглед специфичните функции на **административните ръководители** в органите на съдебната власт конституционният законодател

е решил да запише текст в Основния ни закон, в който **изрично да е посочено**, че «административните ръководители в органите на съдебната власт, с изключение на тези по ал. 2, се назначават на **ръководната длъжност за срок от пет години с право на повторно назначаване**». Разглеждайки текста на тази разпоредба следва да се обърне внимание на това, че конституционният законодател е използвал **членувана форма** за «ръководната длъжност», т.е. възможността за втори мандат е именно по отношение **само на тази ръководна длъжност**. Това означава, че **няма ограничение магистратите да бъдат административни ръководители на друго място в органите на съдебната власт**. В противен случай конституционният законодател щеше **изрично да запише**, че мандатът като административен ръководител е ограничен **само за един или два мандата**.

Ограничаването на административните ръководители в органите на съдебната власт да могат да бъдат само за два последователни мандата за целия професионален стаж ръководители би ограничило някои лица, които в началото на своята кариера два последователни мандата ръководят определен съд, в последствие да не могат да продължат своето професионално развитие като магистрати **и ръководители в други органи на съдебната власт**. Това на практика би означавало, че ако магистрат, който е заемал ръководна длъжност в районен съд за повече от един мандат, никога не би могъл да заеме ръководна длъжност, в който и да било друг орган на съдебна власт.

С оглед на специфичното правомощие на българския Конституционен съд – да дава задължително тълкуване на конституционните разпоредби Висшият адвокатски съвет се надява, че въз основа на изложените в настоящото становище аргументи при разглеждането на искането на Главния прокурор за тълкуване на текста на чл. 129, ал. 6 от Конституцията Конституционният съд ще реши, че „**С право на повторно назначаване**“ следва да се тълкува, че Конституцията *не предвижда ограничаване* на назначаването на един и същ магистрат като административен ръководител в друг орган на съдебната власт.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:

РАЛИЦА НЕГЕНЦОВА